

תניא יומי

עלון שבועי ללימוד התניא היומי

אז מה למדנו השבוע?

השבוע לומדים מאמצע סימן ט"ו עד אמצע סימן י"ז

סימן ט"ו (מהאמצע) - עשר הספירות

בחציו השני של פרק זה מבאר אדמו"ר הזקן את עשר הכוחות בנפש האדם שהם משל לעשר הספירות העליונות. עשר הספירות מחולקות לשתי קבוצות, כוחות שכליים חב"ד-חכמה, בינה ודעת, וכוחות רגשיים חג"ת נהי"מ-חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, ומתחיל את ההסבר מהכוחות הרגשיים. מידת החסד עניינה השפעה והתפשטות בלי גבול ומתבטאת בנתינת צדקה גם למי שאינו ראוי לכך, או השפעת שכל וחכמה גם לתלמיד שאינו כלי לכך. גבורה עניינה צמצום ההשפעה, ואף שלא להשפיע כלל, ומתבטאת בחוסר נתינה, והמידה הממוצעת ביניהן היא מידת התפארת-רחמים, להשפיע למי שראוי להשפיע לו ובכמות שהוא ראוי לקבל. כיוון שמידה זו ממזגת שני הפכים היא נקראת תפארת, כמו בגדי תפארת, בגדי נוי, שמשלבים כמה צבעים ביחד ולא רק צבע אחד.

מידות הנצח וההוד הן בחינת 'כליות יועצות', שלגביהן לא נוגע למי וכמה משפיעים, אלא נוגע אופן ההשפעה, כיצד לתת או באיזה אופן להעביר את השכל והחכמה שיתקבל בצורה הטובה ביותר. בחינת הנצח היא גם מלשון ניצחון שבאמצעותה מתגבר האדם על כל המניעות ועיכובים מבית ומחוץ.

מידת היסוד עניינה התקשרות, על ידי שהאב מתקשר לבנו בקשר אהבה חזקה, שרוצה שיבין את מה שמלמד אותו, זה פועל שיבין טוב יותר, ואם חסר במידת היסוד, בהתקשרות, חסר בהבנה של הבן.

לכל מידה יש את עניינה הפנימי, למשל עניינה הפנימי של מידת חסד היא אהבה, מכיוון שאוהב את בנו רוצה להשפיע לו. עניינה הפנימי של גבורה היא יראה, שחושש להשפיע יותר מדי ובכך לפגוע בבנו ולכן מצמצם השפעתו. שורש המידות הוא במוחין - חב"ד, לפי ערך השכל כך ערך הרגש.

בנפש האלוקית כל הכוחות הנ"ל מופנים כלפי הקב"ה, עשיית חסד נובעת מאהבת השם, התגברות על היצר נובעת מיראת השם, לפאר את השם ממידת התפארת, להתגבר על המניעות מידת הנצח, הודיה להשם ממידת ההוד, התקשרות ודביקות בחשק ובעונג ממידת היסוד וקבלת עול מלכות שמיים ממידת מלכותו. כל המידות הן בהתאם לחב"ד, לפי ההבנה וההשגה

של האדם בגדולת השם. ככל שהאדם משיג יותר את גדולת השם כך יש לו אהבה גדולה יותר להשם וכן הלאה.

סימן ט"ז - חיך קודמין

באגרת זו פונה לקהילה שבה מצב הפרנסה היה ירוד ולכן לא תרמו הרבה ליכולת חב"ד שתמך ביהודים בארץ ישראל. אדמו"ר הזקן כותב להם שהוא יודע את מצבם הכלכלי אך בכל זאת יש לתת יותר צדקה לארץ הקודש.

יש לרחם על אחינו בארץ ישראל, ואף שגם לנו אין כסף רב, בכל אופן מה שנאמר "חיך קודמין" שאדם צריך לדאוג לעצמו לפני שדואג לחברו, הוא רק כשנשאר מעט מים לשניהם ואם לא ישתה בעצמו ימות, אך אם העני זקוק לצרכי מחיה בסיסיים והאדם השני זקוק למוותרות כמלבושי כבוד, אוכל משובח וכו' יש לוותר על הוצאות אלו ולתת במקום לעניים. כל זה הוא לפי שורת הדין, אך יש לנהוג לפני משורת הדין ולא לדקדק על העני ועל צרכיו, אלא לתת ביחד רחבה, כי מי שמדקדק על העניים ולא נותן צדקה כראוי, סופו שיצטרך לצדקה בעצמו, ובצד החיובי, כאשר אנחנו מרחמים על העני, הקב"ה מרחם עלינו. בנוסף אנו מאמינים כי הצדקה היא בבחינת הלוואה לקב"ה, שבוודאי יחזיר הלוואה זו בכפליים.

סימן י"ז - הפירות והקרן

התעוררות האדם ברחמים כלפי הזולת מעוררת את רחמי השם על האדם, שמשפיע לו 'פירות' בעולם הזה ואת ה'קרן' לעולם הבא. באגרת זו מסביר אדמו"ר הזקן כי ה'פירות' בעולם הזה, אין הכוונה רק להשפעה גשמית בעולם הזה, כי אם גם לכל ההשפעות הרוחניות בעולמות העליונים, שנקראים עולם הזה ביחס לזמן תחיית המתים הנקרא עולם הבא. וה'קרן' היא השפעה של אור נעלה יותר, אור שיתגלה רק לעתיד לבוא בתחיית המתים (שנקרא עולם הבא אף ביחס לעולמות העליונים). וההוכחה לכך שהאור שלעתיד לבוא נעלה מהאור שבגן עדן היא, שגם נשמות הצדיקים שנמצאים בגן עדן (ונהנים שם מזיו השכינה) יתלבשו חזרה בגוף כדי ליהנות מאור זה. וזהו שהשכר על צדקה הוא גם בעולם הזה (כולל גן עדן) וגם בעולם הבא (זמן תחיית המתים).

אל תוך התניא

סימן ט"ז

להגביל את הסכום שמוציאים בשביל רפואה, שכן אדם נותן כל אשר לו בעד רפואתו ולשם הצלת נפשו.

שכר על המצוות ליכא בעולם הזה

שכר המצוות הוא בעולם הבא ולא בעולם הזה, אך על צדקה יש גם שכר בעולם הזה שהיא לטובת האדם, כיוון שכשנותן מקבל כפליים חזרה כבר בעולם הזה.

סימן י"ז

רחבה מצוותך מאוד

מדוע בפסוק זה לא נאמר רחבות מצוותיך מאוד בלשון רבים? אלא שהכוונה היא שמצוות הצדקה היא מצווה של הקב"ה, שהוא מרחם עלינו ומחיה אותנו.

דווקא כשהנשמה תתלבש בגוף זך וצח אחר התחייה

מדוע בגן עדן כשהנשמה בלי גוף אין היא יכולה להשיג את גילוי הכתר, ודווקא לעתיד לבוא כשתרד שוב להתלבש בגוף כן תוכל להשיג גילוי זה? כי "נעוץ תחילתן בסופן" הדרגה הכי עליונה יורדת ומתגלה במקום הכי נמוך, 'אור הכתר' שלמעלה מכל העולמות יורד ומתגלה דווקא בגוף גשמי.

לנצח ולעמוד נגד כל מונע . . מבית ומחוץ

מידת הנצח עניינה גם ניצחון המניעות והעיכובים, הן המניעות מבית, להתגבר על מידת הגבורה שאינה מעוניינת להשפיע ולהשפיע בכל זאת, והן המניעות מבחוץ, להתגבר על הפרעות שמחוץ לאדם שמקשות עליו את ההשפעה לזולת.

והעיקר הוא הדעת שבו

העיקר בנוגע למידות היא מידת ה'דעת', שאחרי שתופס את העניין בנקודת החכמה ומבין לפרטים בבינה, הוא מתעמק בדעתו ומתקשר עם המושכל להרגישו ולחוש בו, לא רק להבינו אלא גם להרגישו, וזה העיקר של המידות.

סימן ט"ז

אהובי אחיי ורעי אשר כנפשי

יש קרבה של אח ויש קרבה של חבר, אדמו"ר הזקן משתמש בשתי הלשונות "אחיי ורעיי", כלומר שהאגרת נכתבה בשני אופנים אלה.

ולזאת היא רפואת הנפש ורפואת הגוף

הצדקה היא בדוגמת רפואת הגוף שלא שייך להגביל את עצמו ולתת רק עד לסכום מסוים, כשם שלא שייך

זכו לבנים על ידי הפצת התניא

חסיד אחד הגיע אל אדמו"ר האמצעי והתאונן בפניו שכבר עברו הרבה שנים מאז התחתן ואין לו ילדים. הכניס אדמו"ר האמצעי את שתי ידיו לשני כיסיו בבגד שהיה לבוש בו, ואמר: "באוצר שלי יש לי עוד שתי נשמות, תפיצו שניכם, אתה וזוגתך, את התניא ברבים ואז תוושעו בשני ילדים". והוציא את שתי ידיו מכיסיו והגביהם ופתחם ונתן להם, כאדם הנותן משהו לתוך יד השני, ואמר: "הנני נותן אותם לכם". ואכן החסיד וזוגתו התחילו להפיץ מאוד את התניא ברבים, וברוך השם נתברכו בשני בנים חסידים יראי שמיים ולמדנים.

(הרה"ח ר' חיים אברהם דוכמן, בשם הרה"ח ר' בנימין קלצקער, תניא קדישא וכוחו האלוקי עמוד 175)

יו"ל ע"י "אחדות ישראל בהפצת המעיינות" (ע"ר) לע"נ הרה"ח ר' משה בן יוסף חיים חיזקיהו ז"ל להקדשות 054-9770959 | עריכה: נדב כהן, כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון מדי שבוע שילחו את המילה "הרשמה" למייל:
tanyavideoart@gmail.com

יחי אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד